

B. Weerstandsvermogen en risicobeheersing

In deze paragraaf gaan we in op het weerstandsvermogen en de risicobeheersing van de gemeente Krimpenerwaard. Het BBV vraagt om in deze paragraaf minimaal in te gaan op een inventarisatie van **de weerstandscapaciteit, een inventarisatie van de risico's en het beleid omtrent de weerstandscapaciteit en de risico's**. Deze risico-inventarisatie wordt twee keer per jaar geactualiseerd (voor de begroting en voor de jaarrekening).

Weerstandscapaciteit

Met de weerstandscapaciteit bedoelen we al die elementen waarmee tegenvallers eventueel bekostigd kunnen worden. Denk hierbij aan de algemene reserve, de belastingcapaciteit en sanering van de begroting. Benutting van het eigen vermogen voor het opvangen van tegenvallers kan gevolgen hebben voor de begroting. Dit is het geval wanneer we de rente van het eigen vermogen gebruiken als dekkingsmiddel in de begroting.

De onbenutte belastingcapaciteit stellen wij op nul omdat deze niet direct kan worden aangewend indien tegenvallers zich voordoen. De weerstandscapaciteit bestaat uit twee onderdelen en is hieronder weergegeven per 1 januari 2019 op basis van de begroting 2019.

De algemene reserve	€ 9.774.000
De reserve weerstandsvermogen	€ 3.371.000
Totaal	€ 13.145.000

Weerstandsvermogen

Onder weerstandsvermogen verstaan we het vermogen om financiële tegenvallers op te kunnen vangen om zodoende taken te kunnen voortzetten. Het weerstandsvermogen moet demping van schoksgewijze veranderingen mogelijk maken. Het weerstandsvermogen is de weerstandscapaciteit in relatie tot de risico's.

De weerstandscapaciteit bedraagt €13.145.000. **De geïnventariseerde risico's bedragen €6.743.000.** Het weerstandsvermogen is de verhouding tussen de weerstandscapaciteit en de geïnventariseerde risico's. **Deze** bedraagt 1,95. De gemeente Krimpenerwaard heeft ervoor gekozen om 50% van de geïdentificeerde risico's af te dekken middels de reserve weerstandsvermogen.

Risicomangement

De risico-inventarisatie is in de maanden juli en augustus 2018 geactualiseerd. De uitkomsten hiervan zijn in deze paragraaf verwerkt. De methode van risicomangement binnen Krimpenerwaard is beschreven in de nota risicomangement die op 1 november 2016 in de raad is vastgesteld.

Inventarisatie van de risico's en de beheersmaatregelen

Op basis van de geïnventariseerde risico's is een inschatting gemaakt van de mogelijke financiële tegenvallers die met het eventueel voordoen van de risico's gemoeid kunnen zijn. Om bij de inventarisatie een redelijke inschatting te kunnen maken van de kansen dat risico's zich voordoen en de financiële consequenties, hebben we gebruik gemaakt van bandbreedtes. Bij de opzet van de bandbreedtes is rekening gehouden met de omvang van risicovolle situaties in Krimpenerwaard, afgezet tegen de schaal waarop Krimpenerwaard opereert.

Bij ieder geïnventariseerd risico wordt nagegaan of er een beheersmaatregel kan worden getroffen die het risico vermindert of voorkomt. De genomen beheersmaatregelen verkleinen de gevolgen van het risico. Hierdoor ontstaat er een verschil tussen een bruto risico en een restrisico. Het bruto risico is het gevolg van het risico vóór het nemen van beheersmaatregelen (rekening houdend met de kans van voordoen). Het restrisico is het risico dat overblijft ná het nemen van beheersmaatregelen. Om de toereikendheid van de weerstandscapaciteit te bepalen worden alle restrisico's bij elkaar gevoegd en afgezet tegen het weerstandsvermogen.

Bij de inventarisatie van de risico's wordt beoordeeld hoe vaak een risico zich kan voordoen.

Met behulp van het percentage, behorend bij de klasse (bijvoorbeeld 10%), en het bedrag opgenomen bij "maximaal financieel gevolg restrisico" wordt het financiële gevolg voor het weerstandsvermogen berekend.

De risico-inventarisatie heeft plaatsgevonden aan de hand van de beschikbare informatie (inventarisaties voormalige gemeenten en procesbeschrijvingen) en interviews met afdelingshoofden.

Top 10 Risico's			
1	Gebiedsovk01 - Opgave natuur	€	3.000.000,00
2	GREX01 - Exploitatierisico's	€	664.511,00
3	SZ01 - De uitkeringskosten ingevolge de Participatiewet kunnen niet opgevangen worden binnen het door het rijk beschikbare budget	€	325.000,00
4	ALG03 - Onvoldoende weerstandsvermogen bij verbonden partijen	€	243.403,00
5	SD01 - Niet tijdige signalering ondersteuningsbehoefte inwoners	€	180.000,00
6	SD14 - Verplichtingen tav Culturele instellingen vanuit het verleden zijn niet volledig in beeld	€	150.000,00
7	SD17 - Verlaging eigen bijdrage binnen Wmo heeft een aanzuigende werking op de maatwerkvoorzieningen	€	150.000,00
8	SD12 - Minder marktwerking door faillissementen van zorgaanbieders waardoor onvoldoende aanbod van specifieke vorm van zorg	€	135.000,00
9	SD08 - Budgetoverschrijding omdat gespecialiseerde vormen van ondersteuning afgebouwd worden	€	122.500,00
10	ALG01 - Niet voldoen aan privacywetgeving (vanaf 25 mei 2018 AVG)	€	105.000,00
	Overige risico's	€	1.667.291,00
	Totaal	€	6.742.705,00

In de nota reserves en voorzieningen 2015, die in de Begrotingsraad in november 2015 is vastgesteld, is opgenomen dat wij een Algemene reserve weerstandsvermogen hanteren waarbij de omvang wordt bepaald door de uitkomsten van een periodieke risico-inventarisatie en –analyse, gebaseerd op het risicomanagementbeleid.

In de nota risicomanagement die in november 2016 in de raad is vastgesteld wordt de wijze waarop de gemeente Krimpenerwaard **met risico's (en risicobeheersing) omgaat beschreven**. De raad heeft **bepaald dat 50% van de risico's moet worden afgedekt via het weerstandsvermogen**. De achterliggende gedachte is dat niet alle risico's zich **gelijktijdig voor zullen doen**. Het **benodigd weerstandsvermogen op basis van de geïnventariseerde risico's bedraagt €6,7 miljoen**. Het benodigd weerstandsvermogen komt (uitgaande van 50% afdekking) daarmee uit op €3,4 miljoen.

Toelichting geïnventariseerde risico's

Gebiedsovereenkomst

De Krimpenerwaardgemeenten hebben samen met het Hoogheemraadschap, de regie over de samenhangende opgaven in hun buitengebied. De gemeente Krimpenerwaard treedt samen met het hoogheemraadschap op als gezamenlijk opdrachtnemer.

Indien de totale kosten van het project boven de €63,6 miljoen uitstijgen dan komt de eerste vier miljoen van de overschrijding ten laste van de gemeente en het hoogheemraadschap. Dit in de verhouding 75% gemeente en 25% hoogheemraadschap. Deze verdeling is gebaseerd op de inbreng van beide partijen in de overeenkomst. Het project Gebiedsovereenkomst Veenweiden zal niet voor 2021 zijn afgerond. Het gemeentelijk risico zal gedurende de realisatie van het project steeds beter en pas compleet na afronding van het project inzichtelijk zijn. Op dit moment is het nog te vroeg om het risico af te waarderen.

Grondexploitaties

In de grondexploitaties zijn er verschillende soorten risico's. Bijvoorbeeld prijs, technisch, organisatorisch etc. Een gedeelte van deze risico's is opgenomen in de verliesvoorziening. Opname in de verliesvoorziening vindt plaats indien het risico groter dan 50% wordt geacht en er sprake is van een verliesgevend exploitatie. Het risico dat in de verliesvoorziening is verwerkt wordt in mindering gebracht op het benodigd weerstandsvermogen omdat anders een dubbeltelling ontstaat. Na verwerking van de risicovoorziening resteert een bedrag van €0,7 miljoen dat is opgenomen in het weerstandsvermogen.

Sociaal domein:

Het risico verlaging eigen bijdrage is nieuw. Met ingang van 2019 wordt de eigen bijdrage wmo verlaagd. Onzeker is of dit zal leiden tot een stijging van het aantal wmo voorzieningen (en daarmee de kosten)

AVG

Het risico AVG is nieuw. De gemeente heeft zich ingespannen om aan de richtlijnen van de AVG te voldoen. Bij niet voldoen aan de richtlijnen van de AVG bestaat de mogelijkheid dat de autoriteit persoonsgegevens boetes oplegt.

Verbonden partijen

Indien uit de financiële beoordeling van de verbonden partijen blijkt dat het weerstandsvermogen te laag is wordt dit in ons weerstandsvermogen verwerkt.

Algemene uitkering

De algemene uitkering vormt voor de gemeente de belangrijkste bron van inkomsten. Gedurende het jaar kunnen hierin wijzigingen optreden. Deze worden bekend gemaakt via de mei- september- of decembercirculaire. De algemene uitkering kan afwijken door de "trap-op-trap-af" systematiek maar ook door de ruimte in het BTW-compensatiefonds. Omdat mogelijke financiële gevolgen niet te berekenen of in te schatten zijn wordt hiermee geen rekening gehouden in het weerstandsvermogen.

Kengetallen:

Interpretatie van de financiële positie is voor gemeenteraden lastig. Veel gemeenten willen zich daarom onderling vergelijken, maar dat was tot op heden niet mogelijk door het ontbreken van een standaard-definitie of een set van financiële kengetallen. Gezien het stijgende belang van onderlinge vergelijkbaarheid van gemeenten, een grotere druk op doelmatigheid en een steeds meer divers wordende context (ontwikkeling van financiële producten, meer verbonden partijen, meer taken zoals bijvoorbeeld in het sociaal domein) is het belang van inzicht in de financiële positie toegenomen.

Om aan het voorgaande tegemoet te komen, schrijft het BBV een verplichte basisset van vijf financiële kengetallen voor die moeten worden opgenomen in deze paragraaf. Naast de kengetallen wordt een beoordeling van de onderlinge verhouding van de kengetallen in relatie tot de financiële positie opgenomen. De kengetallen en de beoordeling geven gezamenlijk op eenvoudige wijze inzicht aan raadsleden over de financiële positie van de gemeente. Hoe de kengetallen berekend moeten worden is vastgelegd in een ministeriële regeling. Het gebruik en het vaststellen van de berekeningswijze van de kengetallen heeft geen functie als normeringinstrument in het kader van het financieel toezicht door de provincies. De invoering van de set van vijf kengetallen is voornamelijk bedoeld om de financiële positie voor raadsleden inzichtelijker te maken.

In onderstaande tabel zijn de verplichte kengetallen, inclusief betreffende waarden voor onze gemeente opgenomen. Onder de tabel volgt een nadere toelichting per kengetallen en wordt de link gelegd tussen waarden op de verschillende kengetallen.

Kengetallen	Rekening	Begroting				
	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Netto schuldquote	40%	52%	44%	45%	51%	44%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle versterkte leningen	36%	45%	39%	39%	45%	39%
Solvabiliteitsratio	34%	35%	32%	31%	31%	32%
Structurele exploitatieruimte	5%	5%	0%	1%	1%	1%
Grondexploitatie	11%	8%	1%	-1%	-1%	0%
Belastingcapaciteit	111%	112%	112%	112%	112%	112%

Netto schuldquote & de netto schuldquote gecorrigeerd voor alle leningen

De netto-schuldquote vergelijkt de leningen van de gemeente (met aftrek van de geldelijke bezittingen) met de totale baten van de begroting. Hiermee geeft deze indicator inzicht in de mate waarin de begroting vastligt door rente en aflossing. In de bovenstaande tabel wordt ook de schuldquote gecorrigeerd voor de leningen die de gemeente heeft uitstaan (deze middelen vloeien immers op termijn terug). In de periode 2019 t/m 2022 wordt een aflopende schuldquote verwacht, alle jaren voldoen aan de genoemde norm van VNG (130%).